

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	ТЕОРІЯ МУЗИКИ ТА ГАРМОНІЯ
Освітньо-професійна програма	ЗВУКОРЕЖИСУРА
Рівень вищ. освіти	БАКАЛАВР
зі спеціальності	В5 МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	українська
Кількість ЄКТС	3 (90)
Навчальний рік	2025-2026
Структура дисципліни формасеместрового контролю (графік вивчення)	<p><i>денна форма:</i> контактні години – <u>10</u> (лекційні), практичні – <u>20</u> год.; модульний контроль – <u>6</u> год., для самостійної роботи здобувачів визначено <u>54</u> год.;</p> <p><i>заочна форма:</i> контактні години – <u>2</u> (лекційні), практичні – <u>6</u> год.; модульний контроль – <u>2</u> год, для самостійної роботи здобувачів визначено <u>80</u> год.;</p> <p><i>Семестровий контроль</i> – <u>екзамен (1 курс, 1 семестр)</u></p>
Компетентності, яких набуває здобувач при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми	Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

<p><i>ми:</i></p>	<p><u>Демонструвати загальні компетентності (ЗК):</u></p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК12. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p><u>Спеціальні (фахові) компетентності (СК):</u></p> <p>СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.</p> <p>СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.</p> <p>СК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.</p> <p>СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.</p> <p>СК 8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.</p> <p>СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.</p> <p>СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.</p> <p>СК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.</p> <p>СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.</p>
<p><i>Програмні результати навчання</i></p>	<p>ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.</p> <p>ПРН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.</p>
<p><i>Анотація. Зміст дисципліни</i></p>	<p>Анотація (опис) навчальної дисципліни (у т.ч. міждисциплінарні зв'язки):</p> <p>Навчальна дисципліна «Теорія музики та гармонія» є професійно орієнтованою для підготовки фахівців освітнього рівня «Бакалавр», спеціальності В5 «Музичне мистецтво». Викладається на 1 курсі у 1 семестрі. Формою підсумкового контролю є <i>екзамен</i>.</p> <p>Загальна кількість годин – 90 годин (кредитів ЄКТС – 3).</p>

денна форма: контактні години – 10 (лекційні),
практичні – 20 год.; модульний контроль –

6

заочна форма: контактні години – 2 (лекційні),
практичні 6 год.; модульний контроль – 2
год., для самостійної роботи здобувачів визначено 80 год.;

Семестровий контроль – екзамен (I курс, I семестр)

Дисципліна є важливою, забезпечує підготовку фахівців для сфери музичного мистецтва та спрямована на набуття здобувачами теоретичних знань і практичних навичок, а також на вдосконалення у здобувача музичного слуху, розвиток естетичного художнього смаку та формування професійного ставлення до мистецтва. Предметом вивчення є елементи структури музичної мови у її графічному вираженні. Навчальна дисципліна дозволяє здобувачу вищої освіти сформувати достатньо високий рівень фахової компетенції стосовно теорії музики та гармонії, розвиває вміння кваліфіковано відобразити результати власних висновків та спостережень в царині музичного мистецтва вказаного напрямку.

Навчальна дисципліна «**Теорія музики та гармонія**» пов'язана з такими обов'язковими дисциплінами, як: ОДФ. 05 «Історія музики», ОДФ. 07 «Музичний інструмент / вокал», ОДФ. 12 «Аналіз музичних творів», ОДФ. 08 «Інструментознавство».

МОДУЛЬ 1

МУЗИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ЗВУКУ

Тема 1.1.Музичні властивості звуку. Музична система. Музичний стрій.

Тема 1.2.Інтервали. Акорди. Нотне письмо.

Тема 1.3.Метроритмічна організація музики. Ритм. Особливі види поділу тривалостей.

Тема 1.4.Метр. Тактовий розмір. Групування. Складні розміри, перемінні розміри, затакт, система диригування.

Модульний контроль

МОДУЛЬ 2

ЛАДОВО-ТОНАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ МУЗИКИ

Тема 2.1. Лад і тональність у музиці. Види мажору і мінору. Інтервали.

Тема 2.2.Акорди: тризвуки, обернення тризвуків, головні тризвуки у мажорі та мінорі.

Тема 2.3.Збільшений та зменшений тризвук. Ладова альтерація. Хроматизм. Мелодія. Фактура.

Тема 2.4.Будова музичної мови. Період. Прості і складні форми.

	<p><i>Модульний контроль</i></p> <p align="center">МОДУЛЬ3 ГАРМОНІЯ. ФУНКЦІОНАЛЬНА СИСТЕМА ГОЛОВНИХ ТРИЗВУКІВ</p> <p>Тема 3.1.Гармонія як важливий елемент музичної мови. Основні типи фактури. Головні тризвуки ладу у чотириголосному викладенні.</p> <p>Тема 3.2.Гармонізація мелодії головними тризвуками. Акорди та їх класифікація. Тривуки з оберненнями. Переміщення акордів.</p> <p>Тема 3.3.Гармонізація баса. Стрибкитерцій. Обернення тривуків головних ступенів та Домінантсекстакорд.</p> <p>Тема 3.4.Септакорди та нонакорди.</p> <p><i>Модульний контроль</i></p>
<i>Система оцінювання</i>	<p>Форми контролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відвідування лекцій та участь в аудиторній роботі – максимум 10 балів за три модулі (від 0 до 1 бала за кожну лекцію) 2. Оцінювання роботи під час практичних занять – максимум 60 балів за три модулі (від 0 до 3 балів за кожне практичне заняття). 3. Модульний контроль – максимум 18 балів (від 0 до 6 балів за кожен модуль). 4. Залік – максимум 12 балів. <p>Шкала оцінювання: За національною диференційованою шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».</p> <p>За шкалою ECTS: A 90-100, B 82-89, C 74-81, D 64-73, E 60-63, FX 35-59, F 1-34</p>
<i>Академічна доброчесність</i>	<p>Всі учасники освітнього процесу дотримуються політики доброчесності і сприяють функціонуванню ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.</p>

Основна література

1. Андреева О. Основимузичноїграмоти. Київ, Знання. 1992. 136 с.
2. Бородай М., Сивик О. Теоріямузикивсистеміпрофесійноїмузичноїосвіти. Навчально-методичнийпосібник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2012. 56 с.
3. Вознюк П., Поляковська С. Гармонія: навчально-методичнийпосібник з мелодіями для гармонізації. Вінниця: Нова книга. 2018. 144с.
4. Головей, В., &Кашаюк, В. (2022). Теоретико-методологічне підґрунтя інтерпретації музики: дослідження, аналіз, перспективи. *Fine Art and Culture Studies*, (4), р. 12–20.
5. Качмар О. Шляхи вдосконалення викладання курсу "Основи теорії музики та сольфеджіо"// О. Качмар / *Методичні рекомендації для студентів спеціалізації "музика", "хореографія"*. Івано-Франківськ. 2012. 70 с.
6. Кириленко Я. О. Теоретичні та практичні засади диригентської підготовки : навчальний посібник. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 108 с.
7. Кривохижа А. Гармонія танцю. Методичний посібник з виклад. курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореогр. відділень пед. університетів. Кіровоград, 2003. 99 с.
8. Локарева Ю.В. Навчально-методичний посібник з курсу гармонія (за вимогами кредитно-модульної системи) для студентів музично-педагогічних та мистецьких факультетів педагогічних університетів. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. 234 с.
9. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л. М. Масол. Київ: Промінь, 2006. 132 с.
10. Музика в системі мистецької освіти: взаємини та протидії : матеріали Всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації у галузі мистецтвознавства, музикознавства, музичної педагогіки, м. Одеса, 15 березня – 23 квітня 2021 р. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 308 с.
11. Музична грамота // Укладачі: Амосова Н. В. Казак І. Навчально-методичний посібник із сольфеджіо та теорії музики для учнів 1-7 класів дитячих музичних шкіл. Рівне. 2020. 96 с.
12. Пасічник В. Гармонія: методичний посібник. Львів: Растр-7, 2015. 56 с.
13. Пасічник В., Іваньо О., Новак Б. Методичні рекомендації з курсу “Гармонія” для студентів вищих навчальних закладів II-IV рівня акредитації. Львів: Растр-7, 2015. 48 с.
14. Пасічник В., Іваньо О., Новак Б. Гармонія : навч. посібник. Львів: ЛНУ іменіІвана Франка, 2015. 140 с.; ноти.
15. Сапожник О. В. Антологія української популярної естрадної музики (1920–2000 роки): Ч. I та Ч. 2: навчальний посібник 3-те вид., випр. і доп. Київ : ТОВ "Вид-во "Прометей", 2025. 336 с.

16. Сапожник О.В. Стильова палітра пісень української боротьби січового стрілецтва: особливості мелодики і поетики. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук.журнал. 2025. № 3. С. 289–296. DOI 10.32461/2226-3209.3.2025.344460
17. Сапожник О. В. Сучасна популярна естрадна музика в Україні: до питання дефініції та жанрово-стильових конотацій. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2024. № 1. С. 327–332. DOI , <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2024.302095>
18. Смаглій Г. А. Теорія музики : підруч. для навч. закл. освіти, культури і мистецтв / Г. А. Смаглій. Харків : Вид-во «Ранок», 2013. 392 с.
19. Скуратовський В. Задачі з гармонії. Частина II. Дніпропетровськ: Юрій Сердюк, 2017, 146 с.
20. Скуратовський В. Задачі з гармонії. Частина I. Дніпропетровськ: Юрій Сердюк, 2017, 219 с.
21. Теорія музики: методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» факультетів мистецтв педагогічних навчальних закладів за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) // Укл.: Олена Ярошенко. Кривий Ріг: КДПУ, 2023. 87 с.
22. Тилик І. Гармонія: музично-теоретичний практикум для студентів факультету музичного мистецтва. Київ: Ліра-К, 2017. 68 с.
23. Задачі по гармонії. 150 мелодій для гармонізації : навч. посіб. для початкової мистецької освіти / уклад. В.М. Завісько. Київ, 2019. 36 с.
24. Шип С. Музична форма від звуку до стилю. Київ : Знання, 1998. 367 с.
25. Щириця Т. В. Загальна теорія музики: Підручник. Київ: Вищашкола, 2004. 303 с.
26. Fyk, Y., and O. Sapozhnik. “«Feast of Trumpets» by Yevhen Stankovych: monotimbral ensemble as a space for creative experimentation”. *Scientific Herald of Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine*, no. 143, Sept. 2025, pp. 92-102, doi:10.31318/2522-4190.2025.143.342799.

Допоміжна література

27. Барська З. Гармонічно-сольфеджіо на основі української музики. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2017. 80 с.
28. Бондаренко А. І. Сучасне музичне мистецтво і комп'ютерні програми : навч. посіб. Київ : Видавництво «Ліра-К», 2022. 284 с.
29. Бородай М. Гармонізація Soprano. Навчальний посібник

для фахової передвищої мистецької освіти. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан. 2021. 24 с.

30. Ганзіна Т. Правила з елементарної теорії музики: навчально-методичний посібник для початкової мистецької освіти / уклад. Т.І.Ганзіна. Київ, 2020. 46 с.

31. Макуцька Н., Сенік О. Практичний довідник з гармонії «Про помилки реальні та умовні» Дрогобицького музичного коледжу ім. В. Барвінського Дрогобич, 2019. 168 с.

32. Полякова С.П. Довідковий матеріал з музичної грамоти. Київ: Музична Україна, 2020. 44 с.

33. Сапожник О.В. Наукове та навчально-методичне забезпечення викладання дисциплін з естрадознавства. *Естрадно-вокальне мистецтво: історія, теорія, практика* : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 4 червня 2024 року). Івано-Франківськ : Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила». 2024. 171 с. С. 107-111.
https://mail.google.com/mail/u/0?ui=2&ik=d3438e5995&attid=0.1&permmsgid=msg-f:1801482759037619888&th=19002706516d8eb0&view=att&disp=inline&realattid=f_lx9113bb0

34. Сапожник О. Сучасна популярна естрадна музика (1870-2000 роки): підручник. 2-ге вид., доп. Київ : «Видавництво «Прометей», 2025. 226 с.

35. Сапожник О. В. Формування компетентностей у здобувачів на заняттях з вокального ансамблю естрадного та академічного спрямування // *Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір* : матеріали VIII Всеукр. наук. конф. молод. вч., асп. та магістран. / М-во культ. та страт. ком. України ; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. ; Наук. тов. студ., асп., доктор. і молод. вч. (Київ, 07 листопада 2024 р.). Київ : НАККіМ, 2024. 500 с. С. 304-306.
https://nakkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/Tezy_07_11_2024.pdf.

36. Майкл Пілхофер, Холлі Дей. Теорія музики для чайників. Видавництво «Діалектика Вільямс», 2021. 233 с.

37. Фішкіна С. С. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках музичного мистецтва / С. С. Фішкіна, О. О. Котенко // *Час мистецької освіти. Проблема творчості у сучасній мистецькій освіті* : Зб. тез та матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 28–30 берез. 2018 р. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди ; заг. ред. Т. А. Смирнової. Харків : ХНПУ, 2018. С. 165–167.

38. Юферова Г. В. Музичні комп'ютерні технології в комунікаційних процесах у сучасній українській музиці: дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Київ – Суми, 2021. 220 с.
39. Mykulanynets L., Zhyshkovych M., Bassa O., Kachur M., Dikun I. Biography as a factor of shaping the artist's creative style. *Amazonia Investiga*. 2023. No. 12(67). P. 30–37.
40. Mykulanynets L., Zhyshkovych M., Bassa O., Ksondzyk O. (2023). The artist's biography in the postmodernism epoch. *Amazonia Investiga*. No. 12(65). P. 10–19.
41. Pavlenko, O., Vyshnevetska, A., Fartushka, O., Mykhailova, N., Malyi, D. & Tsurkanenko, I. (2023). Formation of Specialists' Professional Competence in Art Specialities Using the Pedagogy of Dissensus: Features of a Development of the Postmodern Society. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 15(2), 358–374.
42. Samoilenko, O., Osadcha, S., Chernoiivanenko, A., Grybynenko, Y. & Ovsyannikova-Trel, O. (2022). Musical composition as metonymy of culture and the subject of musicological studies. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 12, 1, special 25, 190–192.
43. Sapozhnik O. (2024). Musicological-cultural and artistic-aesthetic analysis of the genre palette of church chant on the example of canonical and non-canonical works [Музикознавчо-культурологічний та художньо-естетичний аналіз жанрової палітри церковних піснеспівів на прикладі канонічних та неканонічних творів]. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку (Культурологія)*: наук.зб. Вип. 48 / упоряд. і наук.ред. В. Г. Виткалов; редкол.: Ю. П. Богуцький, В. Г. Виткалов, С. М. Волков та ін.; наук.- бібліогр. редагування наукової бібліотеки РДГУ. Рівне: РДГУ, 561 с. С. 136-143. <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.762>
44. Serhaniuk, L., Shapovalova, L., Shehda, L.; Kazymyryv, K. & Kolubayev, O. (2021). Portraits and Self-Portraits of Composers at the Musical Work. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 11, 1, 111–115.
45. Shapovalova, L., Kysliak, B., Vavryk, R., Zinchenko, V. & Katryniak, B. (2024). Solo Instrumental Concert With the Participation of Folk and Percussion Instruments in the Context of the new European Tradition. *AD ALTA: Journal Of Interdisciplinary Research*, 14, 1, Spec. Issue XLI, 72–78.
46. Yakovlev O., Levko V. (2020). Academization Forms of Popular Music. *Journal of History Culture and Art Research*. Vol. 9 № 3. P. 139–146.

	<p>47. ZosimO. (2020). PopularMusicinContemporaryChurchChants. <i>JournalofHistoryCultureandArtResearch</i>. Vol. 9. № 2. P. 227–235.</p> <p style="text-align: center;">Електронні ресурси</p> <p>48. Наукова періодика України. Сайт електронних видань вищих навчальних закладів і наукових установ України. URL: http://journals.uran.ua</p> <p>49. Електронний каталог Наукової бібліотеки НАКККіМ. URL: http://library.nakkkim.edu.ua/</p> <p>50. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/</p> <p>51. Глобальна цифрова бібліотека. URL: https://digitallibrary.io</p>		
<p><i>Матеріально-технічне, лабораторне, програмне забезпечення дисципліни</i></p>	<p>Ноутбук або комп'ютер з мікрофоном, колонками та вебкамерою, мережа Інтернет</p>		
<p><i>Гарант ОПП</i></p>	<p>Гриценко В. І. – в.о. завідувача кафедри музичного продакшну та звукорежисури, доцент, кандидат педагогічних наук</p>		
<p><i>Розробник РП навчальної дисципліни</i></p>	<p>Сапожнік Ольга Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва.</p>		
<p><i>Кафедра</i></p>	<p>Кафедра музичного мистецтва. Сторінка кафедри на сайті Академії: https://nakkkim.edu.ua/instituti/navchalno-naukovyi-institutperformatyvnykh-mystetstv/kafedra-muzychnoho-mystetstva</p>		
<p><i>Науково-педагогічний працівник</i></p>	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="512 1543 735 1839"> </td> <td data-bbox="735 1543 1461 1839"> <p>Сапожнік Ольга Василівна, доцент кафедри музичного мистецтва кандидат педагогічних наук, доцент. osapozhnik@dakkkim.edu.ua</p> </td> </tr> </table>		<p>Сапожнік Ольга Василівна, доцент кафедри музичного мистецтва кандидат педагогічних наук, доцент. osapozhnik@dakkkim.edu.ua</p>
	<p>Сапожнік Ольга Василівна, доцент кафедри музичного мистецтва кандидат педагогічних наук, доцент. osapozhnik@dakkkim.edu.ua</p>		